

§ 9. W terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia jednostki organizacyjnej zainteresowanej udziałem w tworzeniu systemu działającej na terenie gminy, powiatu, województwa lub na obszarze całego kraju przekażą odpowiednio do starosty, marszałka województwa, wojewody lub Głównego Geodety Kra-

ju informacje o założonych i funkcjonujących systemach informacji o terenie wykorzystujących dane obligatoryjne, o których mowa w § 1 ust. 1.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rozwoju Regionalnego i Budownictwa:

J. Kropiwnicki

867

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROZWOJU REGIONALNEGO I BUDOWNICTWA

z dnia 13 lipca 2001 r.

w sprawie metod kosztorysowania obiektów i robót budowlanych.

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o cenach (Dz. U. z 1988 r. Nr 27, poz. 195, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1991 r. Nr 100, poz. 442, z 1993 r. Nr 11, poz. 50, z 1994 r. Nr 111, poz. 536, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 54, poz. 348 i Nr 160, poz. 1085, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 62, poz. 718, Nr 73, poz. 852 i Nr 120, poz. 1268) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa jednolite dla wszystkich jednostek gospodarczych metody kosztorysowania obiektów i robót budowlanych, w tym rodzaje kosztorysów i podstawy ich sporządzania.

2. Rozporządzenie stosuje się do kosztorysów stanowiących kalkulację cen na obiekty i roboty budowlane, opracowywanych przez wykonawców robót na żądanie zamawiającego.

3. Rozporządzenia nie stosuje się przy sporządzaniu kosztorysów:

- 1) opracowywanych na etapach poprzedzających opracowanie dokumentacji projektowej,
- 2) dotyczących obiektów i robót wykonywanych w ramach eksportu budownictwa,
- 3) dotyczących obiektów i robót wykonywanych na podstawie umów międzynarodowych.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) katalogi — publikacje zawierające jednostkowe nakłady rzeczowe,
- 2) jednostkowe nakłady rzeczowe — nakłady rzeczowe czynników produkcji: robocizny (n_r), materiałów (n_m) oraz pracy sprzętu i środków transportu technologicznego (n_s), ujęte w katalogach lub ustalone na podstawie analizy indywidualnej,
- 3) dokumentacja projektowa — wymagany odrębnymi przepisami projekt budowlany wraz z opisami i rysunkami niezbędnymi do realizacji robót, w razie potrzeby uzupełniony szczegółowymi projekta-

mi, lub opis zawierający określenie rodzaju, zakresu i standardu wykonania robót, wynikający z inwentaryzacji lub protokołu typowania robót,

- 4) specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych — opracowanie zawierające zbiory wymagań w zakresie sposobu wykonania robót budowlanych, obejmujące w szczególności wymagania w zakresie właściwości materiałów, wymagania dotyczące sposobu wykonania i oceny prawidłowości wykonania poszczególnych robót, określenie zakresu prac, które powinny być ujęte w cenach poszczególnych pozycji przedmiaru, wskazanie podstaw określających zasady przedmiarowania, a w przypadku braku podstaw — opis zasad przedmiarowania,
- 5) założenia wyjściowe do kosztorysowania — ustalone przez zamawiającego dane techniczne, technologiczne i organizacyjne nieokreślone w dokumentacji projektowej i specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, a mające wpływ na wysokość ceny kosztorysowej, oraz ustalone przez zamawiającego wymagania dotyczące metod i podstaw opracowania kosztorysu, w szczególności w zakresie formuły kalkulacyjnej oraz podstaw ustalania cen jednostkowych lub jednostkowych nakładów rzeczowych i podstaw cenowych,
- 6) dane wyjściowe do kosztorysowania — uzgodnione, w formie protokołu, między wykonawcą i zamawiającym dane techniczne, technologiczne i organizacyjne oraz inne niezbędne do kalkulacji kosztorysowej ustalenia dotyczące metody kalkulacji, formuły kalkulacyjnej oraz podstaw ustalania cen jednostkowych lub jednostkowych nakładów rzeczowych i podstaw cenowych,
- 7) przedmiar robót — opracowanie obejmujące zestawienie planowanych robót w kolejności technologicznej ich wykonania, obliczenie i podanie ilości ustalonych jednostek przedmiarowych, wskazanie podstaw do ustalenia szczegółowego opisu robót lub szczegółowy opis robót obejmujący wyszczególnienie i opis czynności wchodzących w zakres

robót, sporządzone przed wykonaniem robót na podstawie dokumentacji projektowej i specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót,

8) obmiar robót — opracowanie obejmujące zakres określony w pkt 7, sporządzone po wykonaniu robót na podstawie księgi obmiaru,

9) koszty pośrednie — składnik kalkulacyjny ceny kosztorysowej, uwzględniający nieujęte w kosztach bezpośrednich koszty zaliczane zgodnie z odrębnymi przepisami do kosztów uzyskania przychodów, w szczególności koszty ogólne budowy oraz koszty zarządu.

§ 3. Kosztorysy opracowuje się metodą kalkulacji uproszczonej lub szczegółowej.

§ 4. 1. Kalkulacja uproszczona polega na obliczeniu ceny kosztorysowej jako sumy iloczynów ustalonych jednostek przedmiarowych i ich cen jednostkowych, z uwzględnieniem podatku od towarów i usług (VAT) — według formuły:

$$C_k = \Sigma L * C_j + P_V$$

gdzie:

C_k — oznacza cenę kosztorysową,
 L — oznacza liczby ustalonych jednostek przedmiarowych,
 C_j — oznacza ceny jednostkowe dla ustalonych jednostek przedmiarowych,
 P_V — oznacza podatek od towarów i usług (VAT).

2. W zależności od ustalonych jednostek przedmiarowych kalkulację uproszczoną stosuje się przy użyciu następujących rodzajów cen jednostkowych:

- 1) robót,
- 2) asortymentów robót,
- 3) części obiektów,
- 4) obiektów.

3. W przypadku braku w założeniach lub danych wyjściowych ustaleń dotyczących odrębnej — poza ceną jednostkową — kalkulacji szczegółowej wyszczególnionych elementów kosztów, cena jednostkowa uwzględnia wszystkie koszty robocizny, materiałów, pracy sprzętu i środków transportu technologicznego niezbędnych do wykonania robót objętych daną jednostką przedmiarową oraz koszty pośrednie i zysk.

4. Ceny jednostkowe przyjmowane do kalkulacji uproszczonej nie uwzględniają podatku od towarów i usług (VAT).

§ 5. 1. Kalkulacja szczegółowa polega na obliczeniu ceny kosztorysowej jako sumy iloczynów: ilości ustalonych jednostek przedmiarowych, jednostkowych nakładów rzeczowych i ich cen oraz doliczonych odpowiednio kosztów materiałów pomocniczych nieobjętych nakładami rzeczowymi, kosztów pośrednich i zysku, z uwzględnieniem podatku od towarów i usług — według formuły:

$$C_k = \Sigma L * (n * c + Kp_j + Z_j) + P_V$$

lub

$$C_k = \Sigma (L * n * c) + Kp + Z + P_V$$

gdzie:

C_k — oznacza cenę kosztorysową,
 L — oznacza ilość ustalonych jednostek przedmiarowych,
 n — oznacza jednostkowe nakłady rzeczowe: robocizny — n_r , materiałów — n_m , pracy sprzętu i środków transportu technologicznego — n_s ,
 c — oznacza ceny jednostkowe czynników produkcji obejmujące: godzinową stawkę robocizny kosztorysowej — C_r , ceny jednostkowe materiałów — C_m , ceny jednostkowe maszynogodziny pracy sprzętu i środków transportu technologicznego — C_s ,
 $n * c$ — oznacza koszty bezpośrednie na jednostkę przedmiarową obliczone wg wzoru:
 $n * c = \Sigma n_r * C_r + \Sigma (n_m * C_m + Mp_j) + \Sigma n_s * C_s$
 Mp_j — oznacza koszty materiałów pomocniczych na jednostkę przedmiarową,
 Kp — oznacza koszty pośrednie,
 Kp_j — oznacza koszty pośrednie na jednostkę przedmiarową,
 Z — oznacza zysk kalkulacyjny,
 Z_j — oznacza zysk kalkulacyjny na jednostkę przedmiarową,
 P_V — oznacza podatek od towarów i usług (VAT).

2. Koszty materiałów pomocniczych oblicza się jako iloczyn wskaźnika kosztów materiałów pomocniczych i podstawy ich naliczania.

3. Koszty pośrednie w kosztorysie oblicza się jako iloczyn wskaźnika kosztów pośrednich i ustalonej podstawy naliczania lub ustala kwotowo na podstawie preliminarza.

4. W kalkulacji szczegółowej ujmuje się koszty wszystkich materiałów, które zgodnie z ustaleniami stron są uwzględniane w kosztorysie. Materiały wyłączone z kosztorysu nie wchodzą w zakres ceny kosztorysowej i są rozliczane odrębnie.

§ 6. 1. W zależności od przeznaczenia należy postąpić się jednym z następujących rodzajów kosztorysów:

- 1) ofertowym,
- 2) zamiennym,
- 3) powykonawczym.

2. Kosztorys ofertowy stanowi kalkulację ceny oferty i jest przygotowywany przez wykonawcę przed wykonaniem robót.

3. Kosztorys zamienny stanowi kalkulację dla ustalenia zmiany ceny ustalonej w umowie i jest przygotowywany przez wykonawcę po wykonaniu robót jako propozycja zmian kosztorysu ofertowego z uwagi na zmiany pierwotnie przewidzianych ilości jednostek przedmiarowych.

4. Kosztorys powykonawczy stanowi kalkulację dla ustalenia wynagrodzenia wykonawcy za wykonane roboty, w przypadku gdy nie jest opracowany kosztorys ofertowy, i jest sporządzany przez wykonawcę po wykonaniu robót.

§ 7. 1. Podstawy sporządzania kosztorysu ofertowego stanowią:

- 1) dokumentacja projektowa,
- 2) przedmiar robót,
- 3) specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych,
- 4) założenia wyjściowe — przy przetargowych trybach udzielenia zamówienia lub dane wyjściowe do kosztorysowania — przy bezprzetargowych trybach udzielenia zamówienia,
- 5) ceny jednostkowe, o których mowa w § 4 ust. 2 — dla kalkulacji uproszczonej,
- 6) jednostkowe nakłady rzeczowe zawarte w katalogach lub ustalone na podstawie analizy indywidualnej — dla kalkulacji szczegółowej,
- 7) ceny jednostkowe czynników produkcji (C_r , C_m , C_s) oraz wskaźniki kosztów materiałów pomocniczych, kosztów pośrednich i narzutu zysku — dla kalkulacji szczegółowej,
- 8) obowiązujące na podstawie odrębnych przepisów zasady obliczania podatku od towarów i usług.

2. Podstawy sporządzania kosztorysu zamiennego stanowią:

- 1) dokumentacja budowy — księga obmiaru i dziennik budowy,
- 2) kosztorys ofertowy w zakresie cen jednostkowych lub jednostkowych nakładów rzeczowych oraz cen czynników produkcji i wskaźników.

3. Podstawy sporządzania kosztorysu powykonawczego stanowią:

- 1) dokumentacja budowy, która obejmuje dokumentację projektową, dziennik budowy i księgę obmiarów, protokoły odbiorów częściowych i końcowych, operaty geodezyjne, a w przypadku realizacji obiektów metodą montażu — także dziennik montażu,
- 2) protokół danych wyjściowych do kosztorysowania,
- 3) ceny jednostkowe, o których mowa w § 4 ust. 2, określone zgodnie z ustaleniami w protokole danych wyjściowych do kosztorysowania — w metodzie uproszczonej,
- 4) jednostkowe nakłady rzeczowe, ceny jednostkowe czynników produkcji, wskaźniki kosztów materiałów pomocniczych, kosztów pośrednich i narzutu zysku określone zgodnie z ustaleniami w protokole danych wyjściowych do kosztorysowania — w metodzie szczegółowej,
- 5) obowiązujące na podstawie odrębnych przepisów zasady obliczania podatku od towarów i usług.

§ 8. 1. Ceny jednostkowe stosowane w kalkulacji metodą uproszczoną ustala się na podstawie:

- 1) kalkulacji własnej wykonawcy robót,
- 2) publikowanych informacji o cenach jednostkowych,
- 3) dwustronnych negocjacji.

2. O wyborze rodzaju cen jednostkowych stosowanych w kalkulacji oraz podstaw ich ustalania decydują postanowienia założeń lub danych wyjściowych do kosztorysowania.

§ 9. 1. Jednostkowe nakłady rzeczowe robocizny ujęte w katalogach lub obliczone na podstawie analizy indywidualnej określają ilości roboczogodzin dotyczące wszystkich czynności, które są wymienione w szczegółowych opisach robót wyszczególnionych pozycji kosztorysowych, oraz 5% rezerwy na czynności pomocnicze.

2. Jednostkowe nakłady rzeczowe materiałów ujęte w katalogach lub obliczone na podstawie analiz indywidualnych określają ilości wyszczególnionych rodzajów materiałów, wyrobów lub prefabrykatów niezbędnych do wykonania robót objętych wyszczególnionymi pozycjami kosztorysowymi, z uwzględnieniem ubytków i odpadów w transporcie i w procesie wbudowania.

3. Jednostkowe nakłady rzeczowe pracy sprzętu i środków transportu technologicznego ujęte w katalogach lub obliczone na podstawie analizy indywidualnej określają ilości maszynogodzin pracy wymienionych jednostek sprzętowych, niezbędnych do wykonania robót objętych wyszczególnionymi pozycjami kosztorysowymi, z uwzględnieniem przestoju wynikających z procesu technologicznego.

§ 10. 1. Godzinowa stawka robocizny kosztorysowej obejmuje wszystkie składniki zaliczane do wynagrodzenia oraz koszty pochodne naliczane od wynagrodzeń, a w szczególności:

- 1) płace zasadnicze,
- 2) premie regulaminowe,
- 3) płace dodatkowe (dodatki stażowe, inne dodatki regulaminowe),
- 4) płace uzupełniające (wynagrodzenia za urlopy i inne płatne nieobecności, zasiłki chorobowe, odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe),
- 5) obligatoryjne obciążenia płac,
- 6) odpisy na zakładowy fundusz świadczeń społecznych.

2. Ceny jednostkowe materiałów przyjmuje się łącznie z kosztami zakupu, bez podatku od towarów i usług, z wyjątkiem przypadków, gdy wykonawca lub objęte kosztorysem roboty są zwolnione z tego podatku.

3. Cena jednostkowa maszynogodziny pracy jednostek sprzętowych lub środków transportu technologicznego obejmuje:

- 1) kosztorysową cenę pracy jednostki sprzętowej lub transportowej wraz z kosztami obsługi etatowej,
- 2) koszty jednorazowe, uwzględniające koszty przewozu sprzętu lub środków transportu z bazy na budowę i z powrotem, montaż i demontaż na miejscu pracy albo przezbrojenie.

§ 11. 1. Ceny jednostkowe czynników produkcji ustala się na podstawie:

- 1) kalkulacji własnej wykonawcy robót,
- 2) publikowanych informacji o cenach rynkowych czynników produkcji,
- 3) dwustronnych uzgodnień.

2. O wyborze sposobu i podstawy ustalenia cen jednostkowych czynników produkcji decydują postanowienia założeń lub danych wyjściowych do kosztorysowania.

§ 12. 1. Wskaźniki kosztów materiałów pomocniczych ustala się na podstawie:

- 1) katalogów lub innych publikowanych informacji,
- 2) kalkulacji własnej wykonawcy robót,
- 3) dwustronnych uzgodnień.

2. Wskaźniki kosztów pośrednich ustala się na podstawie:

- 1) kalkulacji własnej wykonawcy robót,
- 2) publikowanych informacji,
- 3) dwustronnych uzgodnień.

3. Zysk w kosztorysie przyjmuje się kwotowo lub oblicza jako iloczyn wskaźnika narzutu zysku i podstawy jego naliczania.

4. O sposobie kalkulacji kosztów pośrednich i zysku, wysokości wskaźników oraz podstawie naliczania kosztów pośrednich i zysku decydują postanowienia założeń lub danych wyjściowych do kosztorysowania.

§ 13. 1. Kosztorys obejmuje:

- 1) stronę tytułową,
- 2) ogólną charakterystykę obiektu budowlanego lub robót budowlanych,
- 3) przedmiar lub obmiar robót,
- 4) kalkulację metodą uproszczoną lub metodą szczegółową,
- 5) załączniki do kosztorysu:
  - a) założenia wyjściowe do kosztorysowania lub protokół danych wyjściowych do kosztorysowania,

b) w miarę potrzeby, analizy dotyczące indywidualnego ustalania jednostkowych nakładów rzeczowych, kalkulacje własne wykonawcy robót oraz preliminarz kosztów pośrednich.

2. Strona tytułowa kosztorysu zawiera:

- 1) określenie rodzaju kosztorysu,
- 2) nazwę przedmiotu kosztorysowania,
- 3) określenie lokalizacji budowy,
- 4) nazwę i adres zamawiającego,
- 5) nazwę i adres jednostki opracowującej kosztorys, nazwiska z określeniem funkcji osób, które sporządziły kosztorys, oraz ich podpisy,
- 6) cenę kosztorysową,
- 7) datę opracowania kosztorysu,
- 8) nazwę jednostki, która wykonuje roboty lub oferuje ich wykonanie,
- 9) ewentualnie klauzulę o uzgodnieniu kosztorysu przez zamawiającego i wykonawcę.

3. Ogólna charakterystyka obiektu lub robót zawiera krótki opis techniczny wraz z istotnymi parametrami, które określają wielkość obiektu lub zakres robót budowlanych.

4. Przy sporządzaniu przedmiaru lub obmiaru robót należy kierować się przyjętymi zasadami obliczania ilości robót podanymi w katalogach, innych ustalonych przez strony publikacjach lub w specyfikacjach technicznych wykonania i odbioru robót.

5. Każdy jednostkowy nakład rzeczowy występujący w kalkulacji szczegółowej posiada swoją identyfikację w postaci podania podstawy jego ustalenia.

6. Wszystkie ceny i kwoty podane lub obliczone w kosztorysie zaokrągla się do pełnych groszy.

7. O ostatecznej formie i szczegółowym zakresie kosztorysu decyduje w odniesieniu do kosztorysu ofertowego zamawiający — w założeniach wyjściowych do kosztorysowania, a w wypadku pozostałych rodzajów kosztorysów — zamawiający i wykonawca w wyniku dwustronnych uzgodnień — w protokole danych wyjściowych do kosztorysowania.

§ 14. Skutki kosztowe warunków wykonywania robót odbiegających od przeciętnych uwzględnia się w kalkulacji uproszczonej w cenach jednostkowych, a w metodzie szczegółowej — w nakładach rzeczowych, stawkach robocizny kosztorysowej, kosztach pośrednich lub zysku.

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 60 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rozwoju Regionalnego i Budownictwa:

J. Kropiwnicki